

26 ส.ค. 2535

เปรียบเทียบประสิทธิภาพของการส่งเสริมการดูแลตนเอง 2 วิธีต่อ
คุณภาพชีวิตและภาวะอารมณ์ทุกข์โศกในผู้ป่วยมะเร็งเร็งปากมดลูกที่ได้รับรังสีรักษา

COMPARATIVE STUDY THE EFFECTIVENESS OF TWO METHODS IN PROMOTION OF
SELF-CARE ON THE QUALITY OF LIFE AND VULNERABILITY IN
CERVICAL CANCER PATIENTS RECEIVING RADIOTHERAPY

สนธิสา วัฒนกิตติศักดิ์

อภินิพนธ์การ

จาก

มีที่หอสมุด ม.มหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2535

ISBN 974-587-409-4

สงวนลิขสิทธิ์

ชื่อวิทยานิพนธ์ เปรียบเทียบประสิทธิภาพของการส่งเสริมการดูแลตนเอง 2 วิธีต่อ
คุณภาพชีวิตและภาวะอารมณ์ทุกข์โศกในผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกที่ได้รับ
รังสีรักษา

ผู้วิจัย สุนิสา วัฒนภักดีศักดิ์
ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

สมจิต หนูเจริญกุล, วท.บ.(พยาบาล), M.S., Ph.D.
วงทอง ไกรนิบลย์, พ.บ., ว.ว.

วันที่สำเร็จการศึกษา 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2535

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) นี้ มีวัตถุประสงค์
เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการส่งเสริมการดูแลตนเอง 2 วิธี ต่อคุณภาพชีวิตและ
ภาวะอารมณ์ทุกข์โศกในผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกที่รับรังสีรักษา โดยใช้ทฤษฎีของโอเรม
(Orem) และทฤษฎีของไวส์แมน (Weisman) เป็นแนวทาง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยมะเร็ง
ปากมดลูกที่รับรังสีรักษาที่หน่วยรังสีรักษา โรงพยาบาลรามาศิริบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ใน
ระหว่างเดือนสิงหาคม 2534 ถึงเดือนมีนาคม 2535 โดยคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตาม
เกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 70 ราย ผู้ป่วย 35 คนแรกที่ได้รับการรักษาในเดือนสิงหาคมถึง
เดือนตุลาคม 2534 เป็นกลุ่มควบคุม ส่วนผู้ป่วยอีก 35 คนต่อมาที่ได้รับการรักษาในเดือน
พฤศจิกายน 2534 ถึงเดือนมีนาคม 2535 เป็นกลุ่มทดลอง ผู้ป่วยทั้งสองกลุ่มได้รับความรู้
โดยสไลด์ประกอบเสียงและคู่มือการปฏิบัติตนในขณะฉายรังสี นอกจากนี้ผู้ป่วยกลุ่มทดลอง
ยังได้รับการติดตามสนับสนุนและให้ความรู้ในการดูแลตนเอง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยตลอด
ระยะเวลาการรับรังสี พร้อมกับบันทึกปัญหาความกังวลและห่วงใยกับวิธีการช่วยเหลือ เมื่อ
สิ้นสุดการศึกษาเหลือผู้ป่วยในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองเท่ากันคือกลุ่มละ 31 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลในผู้ป่วยทั้งสองกลุ่มกระทำเป็น 3 ระยะ คือก่อนรับรังสี
รักษา ระหว่างรับรังสีรักษา และในสัปดาห์สุดท้ายก่อนสิ้นสุดรังสีรักษา โดยใช้เครื่องมือ
วัดธรรมชาติคุณภาพชีวิตของพาดิลลาและแกรนท์ (Padilla & Grant 1985) แบบวัด
ภาวะอารมณ์ทุกข์โศกของไวส์แมน (Weisman 1979)

ผลการศึกษานพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิต และภาวะอารมณ์ทุกข์โศก ในระหว่างรับรังสีรักษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$) แต่ในสัปดาห์สุดท้ายก่อนสิ้นสุดรังสีรักษา กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) และมีคะแนนเฉลี่ยภาวะอารมณ์ทุกข์โศกน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = .05$) นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งได้จากการติดตามสนับสนุนและให้ความรู้ในการดูแลตนเอง ในผู้ป่วยกลุ่มทดลองพบว่า ผู้ป่วยมีความกังวลและหวั่นไหว 6 ด้านคือ ด้านสุขภาพ การประเมินตนเอง การงานและการเงิน ด้านเกี่ยวกับครอบครัวและบุคคลใกล้ชิด ด้านเกี่ยวกับเพื่อนฝูงและผู้ร่วมงาน และด้านเกี่ยวกับการมีชีวิตอยู่ ส่วนบทบาทของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยในการช่วยเหลือผู้ป่วยคือ การสอน การชี้แนะ การสนับสนุนและสร้างสิ่งแวดล้อม การเป็นที่ปรึกษา การกระตุ้นส่งเสริมและการประสานงาน

ผลการวิจัยครั้งนี้ ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการดูแลตนเอง และบทบาทของพยาบาลที่เข้าไปช่วยเหลือในส่วนที่ผู้ป่วยมีความพร้อมในการดูแลตนเอง โดยการนำทฤษฎีของโอเรม (Orem) และไวส์แมน (Weisman) มาประยุกต์ใช้ร่วมกันในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกที่รับรังสีรักษา

Thesis Title Comparative Study The Effectiveness of Two
 Methods in Promotion of Self-care on Quality
 of Life and Vulnerability in Cervical Cancer
 Patients Receiving Radiotherapy

Name Sunisa Wattanakittisak

Degree Master of Science (Nursing)

Thesis Supervisory Committee

 Somchit Hanucharurnkul, B.Sc.(Nursing), M.S., Ph.D.
 Puangtong Kraiphikul, M.D., Cert. of Proficiency
 (Radiotherapy and Nuclear Medicine)

Date of Graduation 18 May B.E. 2535 (1992)

ABSTRACT

This quasi-experimental research was designed to test the effectiveness of two methods in promotion of self-care on quality of life and vulnerability in cervical cancer patients receiving radiotherapy, based on Orem's and Weisman's theories. Purposive sampling was used to select 70 cervical cancer patients receiving radiotherapy at Ramathibodi Hospital, Faculty of Medicine, Mahidol University. The first 35 patients who received radiotherapy from August to October 1991 were assigned into the control group and the later 35 patients who received the same therapy from November 1991 to March 1992 were in the experimental group. Patients in both groups received the slide-tape program and the manual of self-care practice during radiotherapy, but the patients in experimental group received continuity of supportive and educative for self-care from the investigator and a research assistant throughout radiation treatment in addition. At the end of the study there were 31 patients left in each group. Quality

of life and vulnerability were measured 3 times; before the radiation treatment, during the middle of treatment, and on the last week of the treatment, using the Quality of Life Index developed by Padilla and Grant (1985) and the Omega Vulnerability Rating Scale developed by Weisman (1979).

Results of the study indicated that the means scores on quality of life and vulnerability during radiation therapy for both groups were not significantly different ($p > .05$). However on the last week before the treatment ended, patients in the experimental group reported significantly higher mean score on quality of life ($p < .05$) and significantly lower mean score on vulnerability ($p = .05$) than for the control group. Qualitative data from the experimental group revealed that patients had 6 areas of concerns; health, self-appraisal, work and financial, family and significant relationship, friends and associates, and existential concerns. The helping roles by the investigator and a research assistant for the experimental group were; teaching, counselling and guiding, supporting, monitoring, stimulation, facilitation and coordination.

Results of the study suggested the beneficial of promotion patients participation in self-care and the roles of the nurses in helping when the patients had self-care deficit. The application of both Orem's general theories of nursing and Weisman's theory of coping with cancer is apparent.